

Araştırma Makalesi <https://dergipark.org.tr/tr/pub/igdirsbid> 2024, Cilt:7, Sayı:2, 34-42
Doi: 10.48133/igdirsbid.1592020

Yüklenme Tarihi: 27.11.2024 **Kabul Tarihi:** 29.12.2024 **Yayın Tarihi:** 31.12.2024

Milli Eğitim Bakanlığı'na Bağlı Devlet Okullarındaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Örgütsel Bağlılık ve Örgütsel Sinizm Düzeylerinin İncelenmesi

Murat TERLEMEZ ^{1*}

¹ Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı

ÖZ

Bu araştırmanın amacı Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı devlet okullarındaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin örgütsel bağlılık ve örgütsel sinizm düzeylerini belirlemek ve aralarındaki ilişkiyi incelemektir. Araştırma Modeli "ilişkisel tarama" çerçevesinde açıklayıcı bir araştırma modeline sahip olup örgütsel bağlılık ve örgütsel sinizm değişkenleri arasındaki ilişkiyi açıklamaktadır. Araştırmada örgütsel bağlılık ve örgütsel sinizme ilişkin bilgiler literatür taramasında yer verilmiş olup elde edilen analiz sonuçları ve bulgular da yer almaktadır. Araştırma web tabanlı anket yöntemi ile gerçekleştirilmiş olup 28.12.2019 – 04.01.2020 tarihleri arasında 227 adet geçerli anket formu elde edilmiştir. Beden Eğitimi Öğretmenlerinin örgütsel bağlılık ve örgütsel sinizm düzeyleri ile aralarındaki ilişki analiz edilip yorumlanmıştır. Analizde gerçekleştirmek üzere öncelikle verilerin normal dağılıma uyup uymadıkları incelenmiştir. Bu kapsamda verilerin normal dağılıma uydukları kabul edilmiş ve pearson korelasyon testi uygulanmıştır. Yapılan analiz neticesinde örgütsel bağlılık ile örgütsel sinizm arasında negatif yönde küçük düzeyde anlamlı bir ilişki bulunduğu görülmüştür.

Anahtar kelimeler: Beden Eğitimi, Örgütsel Bağlılık, Örgütsel Sinizm

Investigation of the Organizational Commitment and Organizational Cynism Levels of Physical Education Teachers in Public Schools Affiliated With the Ministry of National Education

ABSTRACT

The purpose of this research is to determine the organizational commitment and organizational cynicism levels of Physical Education Teachers in public schools affiliated with the Ministry of National Education and to examine the relationship between them. The Research Model has an explanatory research model within the framework of "relational screening" and explains the relationship between organizational commitment and organizational cynicism variables. In the research, information about organizational commitment and organizational cynicism is included in the literature review, and the analysis results and findings are also included. The research was conducted using the web-based survey method and 227 valid survey forms were obtained between 28.12.2019 and 04.01.2020. The relationship between Physical Education Teachers' levels of organizational commitment and organizational cynicism was analyzed and interpreted. In order to carry out the analysis, it was first examined whether the data conformed to normal distribution. In this context, it was accepted that the data conformed to normal distribution and the Pearson correlation test was applied. As a result of the analysis, it was seen that there was a small, negative and significant relationship between organizational commitment and organizational cynicism.

Keywords: Physical Education, Organizational Commitment, Organizational Cynicism

---

* Sorumlu Yazar: murat_terlmez@hotmail.com

GİRİŞ

Günümüzde birçok kuruluş için çalışanlarının verimliliğini artırma konusu ön planda yer almaya başlamıştır. Bu bağlamda örgütlerde verimlilik açısından iki kavram ortaya çıkmaktadır. Bunlardan biri örgütsel bağlılıktır. Örgütsel bağlılık, çalışanların örgüte bağlılıkları ve örgütün başarısına katkıları doğrultusunda davranışları olarak tanımlanabilir. Bağlılığı güçlü olan çalışanların performans düzeyinin bağlılığı olmayanlara göre daha yüksek olacağı bilinmektedir (Özler, 2010). Oliver (1990), örgütsel bağlılığı etkileyen faktörleri araştırdığı çalışmasında, bazı örgütsel ödüllerin örgütsel bağlılığı etkilemede yüksek etkiye sahip olduğunu belirlemiştir. Örgütsel bağlılığı olan çalışanların, daha uyumlu, doyumlu ve daha üretken olmakla beraber, işini zevkle yapma, daha yüksek sadakat ve sorumluluk duygusuyla çalışma, örgüte daha az maliyet yüklemekte olduğu incelemeler sonucu ortaya çıkmaktadır (Balcı, 2003). Örgütsel bağlılığı ifade eden bazı kavramların kullanıldığı da bilinmektedir. Bu kavramlar mesleki bağlılık, örgütsel bağlılık, iş etiği, iş arkadaşlarına bağlılık, sadakat ve işe bağlılık olarak sıralanabilir (Morrow ve Mc Elroy, 1986). Allen ve Meyer (1996) örgütsel bağlılığı, çalışanlar ve örgütler arasındaki psikolojik bağ olarak tanımlamakta ve çalışanların çalıştıkları örgütün amaç ve normlarını benimseme düzeyi ve örgütte birlikte çalışmaya devam etme isteği ve örgütlerine karşı hissettikleri duygusal bir bağlılık olarak tanımlamaktadır (Terlemez, 2023).

Porter ve ark. (1974), örgütsel bağlılığı karakterize eden üç ana özellik ortaya koymaktadır. İlki, örgütün değer ve hedeflerine kesin bir inanç ve kabul, ikincisi kurum adına çaba gösterme konusunda güçlü bir istek ve üçüncüsü de sağlam bir üyeliği sürdürme talebidir. Allen ve Meyer (1990) örgütsel bağlılığın üç yönünü vurgulamıştır. Bunlar; duygusal, devamlılık ve normatif bağlılıktır. Duygusal bağlılık, bireylerin kendi iradeleri ile örgütte kalma duyguları olarak tanımlanmaktadır. Devam bağlılığı, bireylerin örgütten ayrılmalarına rağmen karşılayabilecekleri maliyetler sonucunda ortaya çıkan yükümlülük duygusu olarak tanımlanmıştır. Normatif bağlılık ise ahlaki boyutta bireylerin örgüte bağlı kalma isteği olarak değerlendirilmiştir.

Ülkemizde yapılan araştırmalarda; Akyol ve ark. (2013), beden eğitimi öğretmenlerinin örgütsel bağlılık düzeyleri ölçülmüş, öğretmenlerin, örgütsel bağlılık alt boyutlarından duygusal, sürekli ve normatif alt boyutlarının kararsız düzeyde çıktığı, yani örgütsel bağlılıklarının düşük düzeyde olduğu belirlenmiştir. Öğretmenler, bu kararsızlıkları ile kendilerini örgütün bir parçası olarak görmemekte olduğu, örgütün onlar için önemli bir yerinin olmadığı belirlenmiştir. Karakaya ve ark. (2013), tarafından beden eğitimi öğretmenlerinin örgütsel bağlılık düzeyleri incelenmiş ve katılımcıların örgütsel bağlılıklarının olumlu seviyede olduğu ortaya çıkmıştır. Mesleklerine ve çalıştığı kuruma karşı bağlılıklarını ifade ettikleri görülmüştür. Bir diğer araştırmada ise Yalçın ve ark. (2015) tarafından, beden eğitimi öğretmenlerinin örgütsel bağlılıklarına bakıldığında, öğretmenlerin çalıştıkları kurumlarına karşı yüksek düzeyde özdeşleşme ve yerimseme tutumu geliştirdikleri, ayrıca orta düzeyde umursamazlık ile orta düzeyde yabancılaşma tutumu gerçekleştirdikleri bulunmuştur.

Örgütlerde verimliliği etkileyen bir diğer kavram da örgüte bağlılığı etkileyen ve ondan etkilenen örgütsel sinizmdir. Örgüt içi bütünleşme eksikliğinin örgütlerde çalışanların sinik tutumlarından kaynaklanabileceği ve bunun da bu bütünleşmeyi engellediği görülmektedir. Sinik tavrın kökenine indiğimizde sinizm tanımıyla karşılaşırız. Sinizmin, insanların örgütlenmesine karşı kızgınlık, kızgınlık, umutsuzluk ve hayal kırıklığı gibi olumsuz duygulara sahip olma olarak tanımlandığını görebiliriz. Çalışanların kişiliği, psikolojik sözleşmenin ihlali, liderlik davranışlarındaki aksaklıklar örgütsel sinizmin ortaya çıkmasına neden olabilmektedir (Özler ve ark., 2010).

Andersson ve ark. (1997), insanların sadece kendi çıkarlarını düşündüklerine inanan, kendi çıkarlarını her şeyin üzerinde tutan ve herkesi çıkarıcı gören kişiyi "sinik" olarak adlandırmış ve bunu açıklamaya çalışan düşünceye "sinizm" adını vermiştir (Terlemez, 2023). Dean ve ark. (1998), örgütsel sinizmi; bireyin çalıştığı örgüte karşı olumsuz tutumu olarak açıklamaktadır. Abraham (2000), örgütsel sinizmin bir örgütün dürüstlükten yoksun olduğu inancından oluştuğunu ve bu inancın güçlü bir olumsuz duygusal tepkiyle birleştiğinde itibarsızlaştırma ve eleştirel davranışlara yol açtığını belirtmiştir.

Örgüte karşı önemli bir bağlılık duygusu ile çalışan bireyler, örgütte sadakatle çalışmak ve örgütün önemli bir çalışanı olarak devam etmek isterler (Porter ve ark., 1976). Örgütsel bağlılık, çalışanın olumsuz bir

tutum sergilemesi durumunda ortaya çıkan sinizm ile kesintiye uğrayabilir. Bu bağlılığı olumsuz etkileyen sinizm oluşumu; iş yükü, fazla çalışma saatleri, etkisiz yönetim biçimleri, organizasyonların küçülmesi gibi faktörlere bağlayabiliriz. İşveren ile işçi arasındaki duygusal uyusukluk, kayıtsızlık, kayıtsızlık ya da önemsizlik ve ilgisizliğin bu etkenlerle birlikte ortaya çıkması kaçınılmazdır (Dean ve ark., 1998: Abraham, 2000: Wanous ve ark., 2000: Güzeller ve Kalağan, 2008: Kalağan, 2009).

Dean ve ark. (1998) sinizmi oluşturan alt boyutların olduğunu vurgulamaktadır. Bu alt boyutlardan biri olan bilişsel boyut, çalışanların örgütün dürüstlük ve adaletten yoksun olduğu algısı olarak tanımlanmaktadır. Duygusal boyut, çalışanların bilişsel boyutu algılamasından sonra; Sinirlilik, öfke, gerginlik hissetme, kaygı halinde olma gibi duygusal tepkiler olarak tanımlanır. Davranışsal boyutta, çalışanların kurumu olumsuz olarak çevrelerine aktarmaları, şikayet etmeleri ve eleştirmeleri olarak ifade edilmektedir.

Birçok araştırma incelendiğinde örgütsel bağlılık ile örgütsel sinizm arasında anlamlı ve güçlü bir bağ olduğu görülmektedir. Yapılan araştırmalara bakıldığında (Wanous ve ark., 1994: Abraham, 2000: Eaton, 2000: Wanous ve ark. 2000) çalışanların örgütsel sinizm düzeyleri arttıkça örgütsel bağlılıklarının azaldığı gözlemlenmiştir. Abraham (2000) kişilik kiniklerine işaret eder. Kişilik şüphecileri, iki nedenden dolayı diğer çalışanlara göre daha az değer çakışması yaşarlar. İlk olarak, ahlaki üstünlükleri onları örgütsel yetkileri sorgulamaya iter. İkincisi, doğuştan getirdikleri başkalarına güvenememeleri onları diğerlerinden soyutlar ve böylece örgütün değerlerini bireylere aktarmanın en kolay yolu olan sosyalleşme biçimini kullanmalarını engeller (Abraham, 2000). Wanous ve diğerleri (2000), tarafından gerçekleştirilen araştırmada, örgütsel bağlılığı yüksek olan bireylerin örgütsel sinizm oranlarının düşük olduğu ortaya çıkmıştır. Abraham (2004) aynı çalışmayı sinizmi yüksek olan katılımcılara uygulamış ve bağlılığın oldukça düşük olduğunu ortaya çıkarmıştır.

Alan yazında bireylerin örgütlerine karşı duydukları bağlılıkları ile ilgili birçok araştırma bulunmaktadır. Okçu ve ark. (2015) tarafından, beden eğitimi öğretmenlerinin örgütsel sinizme ilişkin algılarının örgütsel bağlılıkları üzerindeki etkisi araştırılmış örgütsel sinizm ve örgütsel bağlılık arasında anlamlı ve negatif bir ilişki olduğu, örgütsel bağlılık üzerinde örgütsel sinizmin etkileri olduğu ortaya çıkmıştır. Araştırmanın bulgularına göre beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin orta düzeyde örgütsel sinizm ve orta düzeyde örgütsel bağlılığa ilişkin algılara sahip oldukları gözlemlenmiştir.

Bu araştırmada Milli Eğitim Bakanlığına bağlı devlet okullarında Beden Eğitimi Öğretmenlerinin örgütsel bağlılıkları ile örgütsel sinizm düzeyleri incelenmeye konu olmuş olup araştırmanın sınırlılığı Marmara, Ege, Akdeniz, İç Anadolu, Karadeniz, Doğu Anadolu, Güney Doğu Anadolu bölgeleri olmuştur. Söz konusu okullarda çalışan beden eğitimi öğretmenlerinin örgütsel bağlılık ve örgütsel sinizm düzeylerinin belirlenmesi araştırmanın temel amacını oluşturmaktadır. Bu amaç doğrultusunda “beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin örgütsel bağlılığa ilişkin algıları ne düzeydedir? Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin örgütsel sinizme ilişkin algıları nedir? Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin örgütsel bağlılık algıları ile örgütsel sinizm algıları arasında bir ilişki var mıdır? Sorularıyla problem cümlelerine cevap aranmıştır. Bu araştırmada elde edilen bulgular, Milli Eğitim Bakanlığına bağlı okullar için bilgi kaynağı oluşturabilir.

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Araştırma Modeli “ilişkişel tarama” çerçevesinde açıklayıcı bir araştırma modeline sahip olarak örgütsel bağlılık ve örgütsel sinizm değişkenleri arasındaki ilişkiyi açıklamaya çalışmaktadır.

Evren ve Örneklem

Çalışmaya, gönüllü olarak 2019-2020 eğitim öğretim yılında Marmara, Ege, Akdeniz, İç Anadolu, Karadeniz, Doğu Anadolu ve Güney Doğu Anadolu bölgelerinde görev yapan 227 beden eğitimi öğretmenleri katılmıştır.

Veri Toplama Araçları

Araştırma grubuna çevrimiçi sistem üzerinden hazırlanan anket uygulanmıştır. “3” bölümden oluşan anketin ilk bölümünde cinsiyet, yaş, medeni durum, çalışma yılı ve çalışma bölgesi olmak üzere “5” soruluk demografik bilgi formu yer almaktadır.

İkinci bölümünde; beden eğitimi öğretmenlerinin örgütsel bağlılık düzeylerinin belirlenmesi amacıyla, Meyer, Allen ve Smith'e (1993) ait, Türkçe geçerlilik güvenilirlik çalışmasının Dağlı ve ark. (2018) tarafından yapıldığı, 18 maddelik “Örgütsel Bağlılık Ölçeği” yer almaktadır. Bu ölçeğin alt boyutları olan birinci boyut “duygusal bağlılık” 6 maddeden (1, 2, 3, 4, 5, 6), ikinci boyut “devam bağlılığı” 6 maddeden (7, 8, 9, 10,11, 12) ve üçüncü boyut olan “normatif bağlılık” 6 maddeden (13, 14, 15, 16, 17, 18) oluşmaktadır. 5’li Likert tipindeki ölçekte maddeler; (1) “Kesinlikle Katılmıyorum”, (2) “Katılmıyorum”, (3) “Orta Derecede Katılıyorum”, (4) “Katılıyorum” ve (5) “Kesinlikle Katılıyorum” biçiminde hazırlanmıştır.

Üçüncü bölümünde; beden eğitimi öğretmenlerinin örgütsel sinizm düzeylerinin belirlenmesi amacıyla, Brandes, Dhalwadkar ve Dean (1999)’e ait, geçerlilik-güvenirliliğini ($\alpha=0.93$) ve Türkçe uyarlamasını Kalağan’ın (2009) yaptığı ve Kalağan’a ait olan 13 maddelik “Örgütsel Sinizm Ölçeği” kullanılmıştır. Ölçeğin alt boyutlarından; bilişsel 5 maddeden (1, 2, 3, 4, 5), duyuşsal 4 maddeden (6, 7, 8, 9), ve davranışsal 4 maddeden (10, 11, 12, 13) oluşmaktadır. 5’li likert tipindeki ölçekte sorular; (1) “Hiç Katılmıyorum”, (2) “Katılmıyorum”, (3) “Kısmen Katılıyorum”, (4) “Katılıyorum” ve (5) “Tamamen Katılıyorum” şeklinde hazırlanmıştır.

Veri Analizi

Toplanan veriler SPSS (sürüm 22,0) istatistik paket programı aracılığıyla frekans, yüzde ve katılımcıların örgütsel bağlılık ve örgütsel sinizm ölçeklerinden aldığı puanların ortalamasını belirlemek için tanımlayıcı istatistikler aracılığıyla analiz edilmiş ve yorumlanmıştır. Analizde gerçekleştirmek üzere öncelikle verilerin normal dağılıma uyup uymadıkları incelenmiştir. Bu kapsamda verilerin normal dağılıma uydukları kabul edilmiş ve pearson korelasyon testi uygulanmıştır. Örgütsel bağlılık ve örgütsel sinizm arasındaki ilişkide korelasyon analizi ile test edilmiş araştırmanın amacı doğrultusunda yorumlanmıştır.

BULGULAR

Tablo 1. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Örgütsel Bağlılığa İlişkin Algıları

	$\bar{X}$	SS	t/F	p
Erkek	55,50	7,56	1,55*	0,122
Kadın	53,91	7,88		
Evli	55,08	7,79	1,26*	0,209
Bekar	53,62	7,62		
<1 yıl	52,55	6,75	2,14**	0,062
1-5 yıl	53,12	7,07		
6-10 yıl	53,63	6,57		
11-15 yıl	56,45	9,33		
16-20 yıl	55,80	8,23		
20+ yıl	57,03	7,93		
Akdeniz	55,86	8,92	1,31**	0,254
Doğu Anadolu Bölgesi	52,90	7,35		
Ege Bölgesi	55,34	7,40		
Güneydoğu Anadolu Bölgesi	51,29	6,37		
İç Anadolu Bölgesi	54,79	7,28		
Karadeniz Bölgesi	56,40	8,67		

Marmara Bölgesi	55,32	7,87		
20-29 yaş	52,86	7,11		
30-39 yaş	54,19	7,91	2,63**	0,051
40-49 yaş	56,79	7,59		
50+ yaş	54,20	7,77		

*t değeri, **F değeri

Yapılan analiz neticesinde beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin çalıştıkları coğrafi bölgelere göre örgütsel bağlılığa ilişkin algıları incelendiğinde ortalama puanın en yüksek 3.10 ile Akdeniz Bölgesinde, 2.84 ile en düşük Güneydoğu Anadolu Bölgesinde olduğu gözlemlenmiştir. Yaş gruplarına göre örgütsel bağlılık algısı incelendiğinde 40-49 yaş arasındaki katılımcıların en yüksek örgütsel bağlılık ortalamasına (3.15) sahip olduğu, 20-29 yaş aralığındaki katılımcıların ise 2,94 ortalama skor ile en düşük örgütsel bağlılık algısına sahiptir. Deneyim grupları incelendiğinde, 20+ yıl deneyime sahip katılımcıların örgütsel bağlılık algısı ortalama skor 3,17 ile en yüksek olurken, 2,92 ortalama skoru ile en düşük örgütsel bağlılık algısına sahip katılımcı 1 yıldan daha az deneyime sahip katılımcılar olmuştur. Cinsiyete göre ise erkeklerin örgütsel bağlılık algısı ortalama skoru 3,08 iken kadınların örgütsel bağlılık algısı ortalama skoru 3,00'dır. Son olarak medeni hal durumuna göre ise evlilerin örgütsel bağlılık algısı ortalama skoru 3,06 iken bekarların örgütsel bağlılık algısı ortalama skoru 2,98'dir. Toplamda ise tüm katılımcıların örgütsel bağlılık algısı puan ortalaması 3.04'tür.

Tablo 2. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Örgütsel Sinizm İlişkin Algıları

	$\bar{X}$	SS	t/F	p
Erkek	33,92	10,58	-0,48*	0,630
Kadın	34,66	12,33		
Evli	32,41	10,64	-4,23*	0,000
Bekar	39,43	12,24		
<1 yıl	31,45	11,65		
1-5 yıl	36,36	10,70		
6-10 yıl	34,09	13,43	0,81**	0,543
11-15 yıl	33,93	11,61		
16-20 yıl	32,12	9,37		
20+ yıl	35,32	10,39		
Akdeniz	32,65	10,32		
Doğu Anadolu Bölgesi	35,07	13,02		
Ege Bölgesi	34,00	11,49		
Güneydoğu Anadolu Bölgesi	36,95	12,12	0,358**	0,905
İç Anadolu Bölgesi	34,64	11,42		
Karadeniz Bölgesi	33,40	10,81		
Marmara Bölgesi	34,13	11,86		
20-29 yaş	35,35	12,43		
30-39 yaş	34,69	12,11	0,467**	0,705
40-49 yaş	32,94	9,96		
50+ yaş	34,40	10,62		

Tablo 2, beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin örgütsel sinizme ilişkin algılarının demografik değişkenlere göre karşılaştırmalı sonuçlarını içermektedir. Erkek öğretmenlerin örgütsel sinizm algısı ($\bar{X}$)

= 33,92, SS = 10,58), kadın öğretmenlere göre ($\bar{X} = 34,66$, SS = 12,33) daha düşük bulunmuş, ancak bu fark istatistiksel olarak anlamlı değildir, $t(-0,48) = 0,630$, $p > 0,05$. Evli öğretmenlerin sinizm algısı ($\bar{X} = 32,41$, SS = 10,64), bekar öğretmenlere göre ($\bar{X} = 39,43$, SS = 12,24) anlamlı derecede daha düşük bulunmuştur, $t(-4,23) = 0,000$, $p < 0,01$.

Hizmet süresi açısından yapılan analizde, 1-5 yıl tecrübeye sahip öğretmenler en yüksek sinizm algısına ($\bar{X} = 36,36$, SS = 10,70) sahipken, 16-20 yıl arası hizmet süresine sahip öğretmenler en düşük algıya sahiptir ($\bar{X} = 32,12$, SS = 9,37). Ancak bu farklar istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır, $F(0,81) = 0,543$, $p > 0,05$. Coğrafi bölgeler açısından, Güneydoğu Anadolu Bölgesi'ndeki öğretmenler en yüksek sinizm algısına ($\bar{X} = 36,95$, SS = 12,12) sahipken, Akdeniz Bölgesi'ndeki öğretmenler en düşük algıya sahiptir ($\bar{X} = 32,65$, SS = 10,32). Ancak bu fark da istatistiksel olarak anlamlı değildir, $F(0,358) = 0,905$, $p > 0,05$.

Yaş gruplarına göre yapılan analizde, 20-29 yaş grubundaki öğretmenlerin sinizm algısı ($\bar{X} = 35,35$, SS = 12,43), diğer yaş gruplarına göre en yüksek seviyededir. Buna karşılık, 40-49 yaş grubundaki öğretmenlerin sinizm algısı en düşük seviyededir ($\bar{X} = 32,94$, SS = 9,96). Ancak bu farklılık da istatistiksel olarak anlamlı değildir, $F(0,467) = 0,705$, $p > 0,05$.

Sonuç olarak, evli ve bekar öğretmenler arasındaki fark dışında, demografik değişkenlere göre örgütsel sinizm algılarında gözlenen farklılıklar istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır.

Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin örgütsel bağlılık algıları ile örgütsel sinizm algıları arasında bir ilişki var mıdır? Söz konusu bu analizi gerçekleştirmek üzere öncelikle verilerin normal dağılıma uyup uymadıkları incelenmiştir. Bu kapsamda, değişkenlerin çarpıklık ve basıklık değerleri incelenmiş ve her iki değişkenin çarpıklık ve basıklık değerlerinin $+2$ arasında olduğu gözlemlenmiştir. Bu kapsamda bu verilerin normal dağılıma uydukları kabul edilmiş (George & Mallery, 2010) ve pearson korelasyon testi uygulanmıştır. Analiz sonuçları aşağıda sunulmuştur.

Tablo 3. Örgütsel Bağlılık ve Örgütsel Sinizm Arasında İlişki (N=227)

		Örgütsel Sinizm	Örgütsel Bağlılık
Örgütsel Sinizm	r	1	-,222**
	p		0,001
Örgütsel Bağlılık	r	-,222**	1
	p	0,001	

Yapılan analiz neticesinde örgütsel bağlılık ile örgütsel sinizm arasında negatif yönde küçük düzeyde anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir, $r=-0.22$, $p=.001$. Bu bağlamda, değişkenlerden biri yükselirken diğerinin de o doğrultuda düştüğü ifade edilebilir.

TARTIŞMA ve SONUÇ

Günümüzde öğretmenlere yönelik incelemelerin önemi her geçen gün daha da artmaktadır. Öğretmenlerin okullara sağladığı önemli katkılar da çalışanlara verilen önem derecesinden geçmektedir. Çalışan öğretmenin mutluluğu, okuluna olan bağlılığı arttırmaktadır. Bu noktada örgütsel bağlılığın ortaya çıkması, okullara faydalı şekilde yansırken olumsuz tavır, davranış ve tutumlar ise sinizm davranışlarını ortaya çıkarabilmektedir (Balci, 2003). Beden eğitimi öğretmenlerinin örgütsel sinizm, örgütsel bağlılığa olan

etkisinin belirlenmesi araştırılmasında ilişkisel tarama modelinden faydalanılmıştır.

Araştırma kapsamında beden eğitimi öğretmenlerinin örgütsel bağlılık düzeyleri ile örgütsel sinizm düzeyleri arasında negatif yönde küçük düzeyde anlamlı bir ilişki bulunduğu görülmüştür. Bu araştırmanın, Okçu ve ark. (2015)'nin beden eğitimi öğretmenlerinin örgütsel sinizme ilişkin algılarının örgütsel bağlılıkları üzerindeki etkisini araştırdıkları incelemeyle uyumlu olduğu görülmektedir. Gerçekleştirilen araştırmada, örgütsel sinizm ve örgütsel bağlılık arasında anlamlı ve negatif bir ilişki olduğu, örgütsel bağlılık üzerinde örgütsel sinizmin etkilerinin olduğu ortaya çıkmıştır. Diğer bir araştırmada ise Terlemez (2023), Örgütsel sinizm ve örgütsel adaletin örgütsel bağlılık üzerinde yordayıcı etkisinin analizi ile elde edilen sonuçlar çerçevesinde, örgütsel sinizm düzeyleri ile örgütsel bağlılık düzeyleri arasında negatif doğrusal anlamlı ilişki tespit etmiştir.

Beden eğitimi öğretmenlerinin coğrafi bölgelere göre örgütsel bağlılığa ilişkin algıları incelendiğinde ortalama puanın en yüksek Akdeniz Bölgesinde, en düşük Güneydoğu Anadolu Bölgesinde olduğu gözlemlenmiştir. Öğretmenlerin yaş gruplarına göre örgütsel bağlılık algısı incelendiğinde 40-49 yaş arasındaki öğretmenlerin en yüksek örgütsel bağlılık ortalamasına sahip olduğu, 20-29 yaş aralığındaki öğretmenlerin ise en düşük örgütsel bağlılık algısına sahip olduğu görülmüştür. Ancak diğer araştırmada Soysal (2022), beden eğitimi öğretmenlerinin örgütsel bağlılıkları, cinsiyet değişkenine göre incelendiğinde örgütsel bağlılık alt boyutlarında anlamlı fark bulamamıştır. Akyol, Atan ve Gökmen (2013) de, araştırmalarında beden eğitimi öğretmenlerinin örgütsel bağlılık düzeylerinde yaş değişkenine göre anlamlı farklılıklar bulamamışlardır. Yine aynı şekilde diğer bir araştırmada ise Atakan ve Ersoy (2016), örgütsel bağlılık düzeylerinin yaş değişkenine göre anlamlı farklılaşmadığı sonucuna ulaşmışlardır.

Öğretmenlerin örgütsel bağlılığa ait deneyim grupları incelendiğinde, 20 ve üzeri yıl deneyime sahip katılımcıların örgütsel bağlılık algısının ortalaması en yüksek olurken, en düşük örgütsel bağlılık algısına sahip öğretmenler 1 yıldan daha az deneyime sahip katılımcılar olmuştur. Araştırmanın aksine Tanrıku (2020), incelemesinde deneyim yılı düşük olan öğretmenlerin yüksek olan öğretmenlere oranla örgüte karşı daha fazla örgütsel bağlılığı olduğu sonucuna varmıştır. Demirtaş (2010) ise gerçekleştirdiği incelemede mesleki deneyim yılı yüksek olan öğretmenlerin örgütsel bağlılık düzeylerinin, mesleki deneyim yılı düşük olan öğretmenlerden bağlılık düzeyi olarak daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır. Araştırmanın aksine Kurşunoğlu ve ark. (2010) ilköğretim öğretmenlerinin örgütsel bağlılık düzeylerini araştırdığı çalışmasında mesleki deneyim yılı değişkenine göre örgütsel bağlılık alt boyutlarında anlamlı fark bulamamışlardır. Akyol ve ark. (2013) beden eğitimi ve sınıf öğretmenlerinin örgütsel bağlılık düzeylerini araştırdığı incelemelerinde deneyim yılı değişkenine göre örgütsel bağlılık alt boyutlarında anlamlı fark bulamamışlardır. Bir diğer araştırmada ise Karakaya ve Karademir (2013), beden eğitimi öğretmenlerinin örgütsel bağlılıklarını araştırdığı incelemelerinde, meslekteki deneyim yılı değişkenine göre örgütsel bağlılık alt boyutlarında anlamlı farklılıklar bulamamışlardır.

Cinsiyete göre erkek öğretmenlerin örgütsel bağlılık algısı ortalama skoru, kadın öğretmenlerin örgütsel bağlılık algısı ortalama skorundan yüksek çıkmıştır. Medeni hal durumuna göre ise evli öğretmenlerin örgütsel bağlılık algısı, bekar öğretmenlerin örgütsel bağlılık algısından yüksek çıkmıştır. Araştırmamızdaki sonuca paralel olarak Karakaya ve Karademir (2013) gerçekleştirdiği araştırmalarında, beden eğitimi öğretmenlerinin örgütsel bağlılık düzeylerinde erkek öğretmenler lehine anlamlı fark bulmuşlardır. Araştırmamıza paralel olarak bir diğer araştırmada ise Yüktaşır ve Yalçın (2007), Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü'nde spor uzmanları üzerinde gerçekleştirdikleri incelemede, erkeklerin daha fazla örgütsel bağlılık gösterdikleri sonucuna ulaşmışlardır. Diğer bir araştırmada Soysal (2022), beden eğitimi öğretmenlerinin örgütsel bağlılık düzeylerinin medeni hal değişkenine göre incelendiğinde evli ve bekar öğretmenlerin örgütsel bağlılık düzeylerinde anlamlı fark bulamamıştır. Karayazı (2020)' da beden eğitimi öğretmenlerine uyguladığı incelemesinde, örgütsel bağlılık düzeylerinin medeni hal değişkenine göre anlamlı farklılaşmadığı sonucuna ulaşmıştır.

Beden eğitimi öğretmenlerinin coğrafi bölgelere göre örgütsel sinizme ilişkin algıları incelendiğinde ortalama puanın en düşük Akdeniz Bölgesinde, en yüksek Güneydoğu Anadolu Bölgesinde olduğu gözlemlenmiştir. Öğretmenlerin yaş gruplarına göre örgütsel sinizm algısı incelendiğinde 40-49 yaş arasındaki öğretmenlerin en düşük örgütsel sinizm ortalamasına sahip olduğu, 20-29 yaş aralığındaki öğretmenlerin ise en yüksek örgütsel sinizm algısına sahip olduğu görülmüştür. Öğretmenlerin örgütsel sinizme ait deneyim grupları incelendiğinde, 1-5 yıl arası deneyime sahip katılımcıların örgütsel sinizm

algısı ortalaması en yüksek olurken, en düşük örgütsel sinizm algısına sahip öğretmenler 1 yıldan daha az deneyime sahip katılımcılar olmuştur. Cinsiyete göre ise kadın öğretmenlerin örgütsel sinizm algısı ortalama skoru erkek öğretmenlerin örgütsel sinizm algısı ortalama skorundan yüksek çıkmıştır. Medeni hal durumuna göre ise evli öğretmenlerin örgütsel sinizm algısı bekar öğretmenlerin örgütsel sinizm algısından daha düşük çıkmıştır. Güzeller ve Kalağan (2008), Kalağan (2009), Özgan (2011), Kalay ve Oğrak (2012), Kaygısız ve Doğan'ın (2012) gerçekleştirdikleri araştırmalarda öğretmenlerin örgütsel sinizmin alt boyutlarındaki performans düzeylerini düşüren etkenleri düşük düzeyde algıladıkları tespit etmişlerdir.

Örgütsel bağlılık ve örgütsel sinizm kavramlarının okullar açısından önemini belirten araştırmaların milli eğitim bakanlığı için mevcut olduğu görülmektedir. Bu kavramlar çerçevesinde okul içerisinde çalışan öğretmenler için performans, motivasyon, davranış ve tutumların etkilendiğini gösteren araştırmaların mevcut olduğu görüldüğü kadar kendi aralarındaki ilişkilerin de incelendiği araştırmalar mevcuttur.

Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı devlet okullarında çalışan beden eğitimi öğretmenleri için gerçekleştirilen örgütsel sinizm ve örgütsel bağlılığın incelendiği araştırmanın sonuçları çerçevesinde aşağıdaki önerilerde bulunmak mümkün olabilmektedir:

Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı devlet okullarında çalışan beden eğitimi öğretmenleri için gerçekleştirilen örgütsel sinizm ve örgütsel bağlılığın incelendiği araştırma sonucunda örgütsel bağlılık ve örgütsel sinizm kavramlarının Milli Eğitim Bakanlığı'ndaki tüm beden eğitimi öğretmenlerini kapsayacak şekilde araştırmalar yapılması ve bu kavramların önemini gösteren araştırmaların daha da artırılması beklenebilir. Bu araştırmadan sonraki incelemelerde örgütsel bağlılık ve örgütsel sinizm kavramları etrafında Milli Eğitim Bakanlığı'nda beden eğitimi öğretmenlerine yönelik fark edilememiş alanları bulmak, geniş alanlara yaymak ve önlemlerin alınmasına ön ayak olmak gerekebilir.

Beden eğitimi öğretmenlerinin okul içindeki sinizm davranışlarının önüne geçilmesi için sinizmin önemli bir biçimde dikkate alınması gerekmektedir. Yönetim tarzı ve uygulamalarından dolayı öğretmenlerin motivasyon düşüklüğü yaşamasını engellemek de gerekmektedir. Ayrıca incelemeler sonucunda sinizmin bağlılığı olumsuz etkilediği de unutulmamalıdır. Bağlılığının artması doğrultusunda öğretmenlerin düşüncelerinin önemsenmesi bağlılığı arttıracak gibi, okulun da amaçlarını gerçekleştirmede önemli rol oynayacağı unutulmamalıdır.

KAYNAKÇA

- Abraham, R. (2000). "Organizational Cynicism; Bases and Consequences", *Genetic, Social and General Psychology Monographs*, 126 (3): ss. 269-292.
- Akyol P, Atan T, Gökmen B. (2013). Beden Eğitimi ve Sınıf Öğretmenlerinin Örgütsel Bağlılık Düzeylerinin İncelenmesi, *Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi*, Cilt: 4, Sayı: 1, S: 38-45.
- Allen, N. & Meyer, J. P. (1996). Affective, Continuance, and Normative Commitment to The Organization: An Examination of Construct Validity. *Journal of Vocational Behavior*, 49(3), 252-276.
- Allen, N. J. & Meyer, J. P. (1990). The measurement and antecedents of affective, continuance and normative commitment to the organization. *Journal of Occupational Psychology*, 63, 1-18.
- Andersson, L. M. ve Thomas S. B. (1997). "Cynicism in the Workplace: Some Causes and Effects", *Journal of Organizational Behavior*, A.S.A. 18, ss. 449-469.
- Atakan, M.M., Ersoy, A. (2016). Spor bilimleri fakülteleri ve beden eğitimi ve spor yüksekokullarında çalışan akademik personelin örgütsel bağlılık ve örgütsel adalet düzeylerinin incelenmesi. *Spor Bilimleri Dergisi*, 26 (3), 90-104.
- Balcı, A. (2003), *Örgütsel Sosyalleşme Kuram Strateji ve Taktikler*, Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Dağlı A, Elçiçek Z, Han B. (2018). Örgütsel Bağlılık Ölçeği'nin Türkçeye Uyarlanması: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması, *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt: 17, Sayı: 68, S: 1765-1777.
- Dean, J. W., Brandes, P. ve Dharwadkar, R. (1998). "Organizational Cynicism", *The Academy of Management Review*, 23(2): ss. 341-352.
- Demirtaş, H. (2010), *Dershane Öğretmenlerinde Örgütsel Bağlılık ve İş Doyumu*, İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 11, (2). 177-206.
- George, D. & Mallery, M. (2010). *SPSS for windows step by step: A simple guide and reference*, 17.0 update (10a ed.) Boston: Pearson.

- Güzeller, C. O. ve Kalağan, G. (2008). Örgütsel Sinizm Ölçeğinin Türkçe'ye Uyarlaması ve Çeşitli Değişkenler Açısından Eğitim Örgütlerinde İncelenmesi. 16. Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi Bildiriler Kitabı, Antalya, 87-94.
- Kalağan, G. (2009). Araştırma görevlilerinin örgütsel destek algıları ile örgütsel sinizm tutumları arasındaki ilişki. Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya.
- Karakaya Y, Karademir T. (2013). Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Örgütsel Bağlılık Düzeyleri, Spor Bilimleri Dergisi, 2013, 24 (1), S: 37-44.
- Karayazı, T. (2020). Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Atanma Usullerine Göre Örgütsel Bağlılık, Mesleki Stres ve Diğerkâmlık Düzeylerinin İncelenmesi, Doktora Tezi.
- Kaygısız, E. G. ve Doğan, M. Ç. (2012). Organizational Cynicism Level of Primary School Teachers and Managers: Example of Gaziantep in Turkey. IAMB Konferansı, Varşova, Polonya.
- Meyer J. P., Allen N. J., Smith C. (1993). Commitment to Occupations : Extension and Test of a Three-Component Conceptualization, Journal of Applied Psychology, 78(4), ss .538–551.
- Morrow, P.C. & McElroy, J.C. (1986). Research Notes on Assessing Measures of Work Commitment. Journal of Vocational Behaviors, 7, 139–145.
- Okçu V, Şahin H, Şahin E. (2015). Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Örgütsel Sinizme İlişkin Algılarının Örgütsel Bağlılıkları Üzerindeki Etkisi, Araştırma Makalesi, International Journal of Science Culture and Sport, Special Issue 4, ISSN: 2148-1148, S: 298-313.
- Oliver, N. (1990). Work Rewards, Work Values and Organizational Commitment in an Employee-Owned Firm: Evidence From The U.K. Human Relations, 43(6), 513-526.
- Özler, D. E. (2010). Örgütsel Davranışta Güncel Konular, Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım.
- Porter, L. W., Steers, R. M. & Boulian, P. V. (1974). Organizational commitment,
- Porter, L., Crampon, W. ve Smith, F. (1976). Organizational Commitment and Managerial Turnover. Organizational Behaviour and Human Performance, 15, 87-98.
- Soysal, S. (2022). Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin örgütsel bağlılık düzeylerinin incelenmesi. Uluslararası Bozok Spor Bilimleri Dergisi, 3(2), 26-38.
- Terlemez, M. (2023). Sporda Beyaz Yakalı Çalışanların Örgütsel Sinizm, Örgütsel Adalet ve Örgütsel Muhalefet Düzeylerinin Örgütsel Bağlılığa Etkisi. Aurum Sosyal Bilimler Dergisi, 8(2), 197-212. <https://doi.org/10.62393/aurum.1317985>.
- Terlemez, M. (2023). Örgütsel Sinizm, Örgütsel Adalet ve Örgütsel Muhalefetin Örgütsel Bağlılığa Etkisi: Spor Örgütleri Araştırması, Yüksek Lisans Tezi, Altınbaş Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.
- Wanous, J. P., Reichers, A. E. ve Austin, J. T. (2000). Cynicism About Organizational Change: Measurement, Antecedents, And Correlates. Group Organization Management, 25 (2), 132-153
- Wanous, J. P., Reichers, A. ve Austin, J. (1994). Organizational Cynicism: An Initial Study. Academy of Management Best Papers Proceedings, 269-273.
- Yalçın H, Üzüm H, Yüктаşır B. (2015). Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Örgütsel Bağlılığı, Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 20 (1-4), S: 19-31.
- Yüктаşır, H.Y.H.B. (2007). Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünde Görevli Spor Uzmanlarının Örgütsel Bağlılığı, Spor Yönetimi ve Bilgi Teknolojileri, 2(2), 5-15.